

Sygn. akt III Cz 600/14

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SO Krystyna Hadryś

SO Andrzej Dyrda (spr.)

SR (del.) Marcin Rak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 czerwca 2014r. w Gliwicach

sprawy egzekucyjnej z wniosku wierzyciela (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko dłużnikowi M. P. (P.)

o świadczenie pieniężne

w przedmiocie skargi dłużnika na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu T. P. – postanowienie z dnia 1 sierpnia 2013 roku w sprawie o sygn. akt Km 8640/13 ustalające koszty postępowania egzekucyjnego oraz wniosku dłużnika o obniżenie opłaty stosunkowej

na skutek zażalenia dłużnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 31 grudnia 2013 r., sygn. akt I Co 1866/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSR (del.) Marcin Rak SSO Krystyna Hadryś SSO Andrzej Dyrda

Sygn. akt III Cz 600/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 31 grudnia 2013r. Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim oddalił skargę dłużnika M. P. na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu T. P. (postanowienie z dnia 1 sierpnia 2013 r. ustalające koszty postępowania egzekucyjnego) oraz wniosek o obniżenie opłaty stosunkowej. W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż w toku egzekucji prowadzonej pod sygnaturą Km 8640/13 nie zostały naruszone przepisy proceduralne, gdyż postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2013r. Komornik Sądowy w związku z wnioskiem wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego - w oparciu o art. 825 k.p.c. - umorzył postępowanie w przedmiotowej sprawie. Ustalone przez komornika koszty postępowania na łączną kwotę 6.138,34 zł miały natomiast oparcie w art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji (6.119,83 zł opłaty stosunkowej) oraz w art. 39 tej ustawy (18,51 zł wydatków gotówkowych), a podnoszone przez dłużnika zarzuty, że komornik wykonał tylko jedną czynność egzekucyjną i została dokonana dobrowolna wpłata nie mogły zostać uwzględnione, gdyż naliczona opłata pobierana jest również w sytuacji, gdy nie było konieczności dokonania czynności egzekucyjnych, bo wierzyciel wniósł o umorzenie postępowania i to nawet w przypadku dobrowolnego spełnienia świadczenia przez dłużnika na rzecz wierzyciela.

Sąd Rejonowy rozpoznając wniosek o obniżenie opłaty stosunkowej, na podstawie art. 49 ust. 7 oraz ust. 10 ustawy, uznał, że nie zachodzi podstawa do jego uwzględnienia. Sąd wskazał, że w sytuacjach wyjątkowych, uwzględniając wszelkie okoliczności sprawy, spośród których ustawodawca wymienił jedynie przykładowe, takie jak: nakład pracy komornika, sytuacja majątkowa wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów, może obniżyć wysokość opłat stosunkowych. Sąd uznał, że w niniejszej sprawie wprawdzie nakład pracy komornika nie był nadmierny i ograniczał się do dokonania zajęcia wierzytelności oraz rachunków bankowych, jednak pobierana opłata stanowi nie tylko wynagrodzenie za samą pracę komornika, ale również musi on ponosić koszty utrzymania kancelarii, na co zwrócił uwagę Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 3 grudnia 2003 r. (K 5/02).

Sąd wskazał, że dłużnik składając wniosek o obniżenie opłaty wskazał jedynie, iż ponosi stratę z działalności gospodarczej wynikającą z konieczności finansowania ze środków własnych materiałów do wykonania zamówień. Nie podał jednak jakie są przychody i koszty tej działalności, ani w jakiej wysokości jest strata i czy dotyczy ona bieżącego okresu, powodując brak płynności finansowej firmy i tym samym brak możliwości poniesienia opłaty na rzecz komornika, nie mówiąc już o tym, że nie przedstawił na tą okoliczność żadnych dokumentów potwierdzających jego trudną sytuację finansową. Sąd uznał, że dłużnik nie wykazał swojej trudnej sytuacji materialnej, pozwalającej na obniżenie opłaty, na zasadzie art. 49 ust. 7 i ust. 10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji i postanowił oddalić wniosek o obniżenie opłaty stosunkowej.

Zażalenie na to postanowienie wniósł dłużnik domagając się zmiany zaskarżonego postanowienia i obniżenia opłaty egzekucyjnej, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi rejonowemu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie do dłużnika na rzecz wierzyciela kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 770 k.p.c. dłużnik powinien zwrócić wierzycielowi koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji. Regulacja ta stanowi *lex specialis* do regulacji zawartych w art. 98 i n. k.p.c., co wyłącza stosowanie w postępowaniu egzekucyjnym zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wynikająca z art. 98 § 1 k.p.c. a statuując zasadę odpowiedzialności dłużnika za koszty egzekucji. Dłużnik zgodnie z art. 770 k.p.c. ponosi zatem koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji, co wyklucza poniesienie przez niego opłaty egzekucyjnej jedynie w sytuacji gdy nie dał podstawy do wszczęcia postępowania egzekucyjnego (porównaj: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1986 r., III CZP 40/86), co ma swoje oparcie również art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

W przedmiotowej sprawie, egzekucja została wszczęta w dniu 28 maja 2013r. na podstawie wniosku, którym wierzyciel (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. domagał się egzekucji kwoty 122.346,53 zł oraz kosztów postępowania klauzulowego w kwocie 50 zł oraz kosztów egzekucji. Pismem datowanym na 25 lipca 2013r. wierzyciel wniósł o umorzenie egzekucji w oparciu o art. 825 pkt 1 k.p.c. Postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2013r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu T. P. w punkcie 1 umorzył egzekucję, w punkcie 2 ustalił koszty tego postępowania na kwotę 6.138,34 zł, przy czym wezwał dłużnika do uiszczenia 6.119,83 zł z tytułu niepokrytych kosztów egzekucji, a wierzyciela do pokrycia wydatków gotówkowych w kwocie 18,51 zł.

Wskazane powyżej koszty postępowania egzekucyjnego zostały prawidłowo ustalone przez komornika sądowego, zgodnie z art. 767 § 1 k.p.c., w oparciu o art. 49 ust. 2 oraz art. 39 w związku z art. 43 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

W niniejszym przypadku, kwestionowane przez dłużnika rozstrzygnięcie, odnosi się do obciążenia dłużnika obowiązkiem poniesienia opłaty egzekucyjnej. Zgodnie z art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 823 Kodeksu postępowania cywilnego komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostającego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/20 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jednakże w razie umorzenia

postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela zgłoszony przed doręczeniem dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 1/20 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

W rozpoznawanej sprawie zawiadomienie o wszczęciu egzekucji zostało dłużnikowi doręczone (k. 9 v akt Km 8640/13), w związku z czym, ustalenie opłaty następowało na podstawie art. 49 ust. 2 zdanie 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Obowiązujące przepisy obciążają zatem dłużnika obowiązkiem zapłaty egzekucyjnej w razie umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela. Odstępstwo od tej zasady, również przy uwzględnieniu treści art. 770 k.p.c., następuje na podstawie art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, zgodnie z którym, W przypadku niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego opłaty, o których mowa w ust. 1 i 2, uiszcza wierzyciel. Wobec tego, że przepis ten wprowadza wyjątek od opisanej powyżej zasady, konieczne jest stosowanie ścisłej wykładni tego przepisu przy uwzględnieniu również zakresu pojęciowego zwrotu „niecelowy”. Jak wskazał Z. M., egzekucja jest celowa "tylko wówczas, gdy podejmowane przez komornika czynności mają wpływ na sprawne zaspokojenie wierzyciela i są zgodne z przepisami prawa egzekucyjnego. Dłużnik nie powinien więc być obciążany kosztami, jeżeli nie dał podstawy do wszczęcia przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego, np. gdy realizuje dobrowolnie w ustalonym terminie nałożony na niego w tytule wykonawczym obowiązek" (Z. M., Koszty komorniczego postępowania egzekucyjnego po zmianie dokonanej ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw, PPE 2007, nr 6-8, s. 67).

Mając na względzie przytoczoną powyżej wypowiedź, należało uznać, że w niniejszym postępowaniu niecelowości prowadzenia postępowania nie stwierdzono. Okoliczności tej nie podnosił również dłużnik. W związku z powyższym uznać należało, że nie zachodziły przesłanki do zastosowania art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji i obciążenia wierzyciela obowiązkiem zapłaty również kwoty 6.119,83 zł.

W oparciu o art. 49 ust. 10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, Sąd może obniżyć wysokość opłaty egzekucyjnej, uwzględniając w szczególności nakład pracy komornika lub sytuację majątkową wnioskodawcy (dłużnika) oraz wysokość jego dochodów. Wskazane powyżej okoliczności, zostały wskazane przykładowo, niemniej jednak winny być one uwzględniane w pierwszej kolejności.

Sąd Okręgowy podziela zdanie Sądu Rejonowego, że nakład pracy komornika w sprawie Km 8640/13 nie uzasadnia obniżenia opłaty egzekucyjnej. Uznać bowiem należy, że obniżenia opłaty egzekucyjnej może nastąpić jedynie w sytuacji, gdy nakład prac jest zdecydowanie niższy, niż zwykle wymagany w podobnych sprawach. Zwrócić należy uwagę, że komornik sądowy zastosował niemal (z wyjątkiem zajęcia nieruchomości dłużnika) wszystkie wskazane przez wierzyciela sposoby egzekucji. Realizując wniosek egzekucyjny dokonał zajęcia wierzytelności na rachunkach bankowych (k. 14 - 22 akt Km 8640/13), zajęcia innych wierzytelności (k. 12 - 13, 23 - 27 akt Km 8640/13). Nadto dokonał również zajęcia ruchomości (k. 30 akt Km 8640/13) oraz dokonał czynności w miejscu zamieszkania dłużnika w celu dokonania innych czynności egzekucyjnych (k. 28 - 29 akt Km 8640/13). Nie można również pominąć, że wpływ na ocenę dokonanych czynności winien mieć również czas trwania postępowania egzekucyjnego. Czynności te zostały podejmowane w okresie niespełna 2 miesięcy, do czasu zgłoszenia wniosku o umorzenie egzekucji.

Odnosząc się natomiast do przesłanki opartej na sytuacji materialnej dłużnika podkreślić trzeba, że w postępowaniu przed Sądem Rejonowym dłużnik nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń, w szczególności, że wykonywana przez niego działalność gospodarczą przynosi mu stratę. Nadto z protokołu zajęcia ruchomości (k. 30 akt Km 8640/13) wynika, że dłużnik dysponuje majątkiem pozwalającym na uiszczenie opłaty egzekucyjnej.

Nadto, sąd winien wziąć pod uwagę, że jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 03 grudnia 2003r., sygn. K 5/02, (OTK-A 2003, nr 9, poz. 98) z art. 35 u.k.s.e. wynika, że komornik otrzymane we wszystkich prowadzonych przez siebie postępowaniach opłaty egzekucyjne przeznaczać ma na pokrycie ogólnych kosztów działalności egzekucyjnej. Opłata egzekucyjna ustalona jest w drodze ustawy w sposób niezwiązany z kosztami konkretnego postępowania egzekucyjnego. Inaczej mówiąc - ustawa nie zakłada, że każde postępowanie egzekucyjne ma przynosić komornikowi „dochód”, ani nawet, że każde postępowanie egzekucyjne będzie się „bilansować”, tj.

komornik otrzyma dokładnie tyle, ile wynosiły jego wydatki w tym postępowaniu. Oznacza to, że nie jest również wykluczone obciążenie komornika pewnymi kosztami, skoro bowiem zgodnie z konstrukcją opłaty jako „ryczałtowego” zwrotu kosztów i wynagrodzenia komornika dopuszczalne jest, aby komornik otrzymał kwotę wyższą niż jego wydatki, to możliwa jest również sytuacja odwrotna, polegająca na braku należytego zwrotu kosztów.

Dodatkowo Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 8 maja 2006 r., P 18/05, OTK-A 2006, nr 5, poz. 53 stwierdził, że nieuzasadnione i zbyt ochocze sięganie po ten nadzwyczajny instrument określony art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach (obecnie art. 49 ust. 7 u.k.s.e.) może przyczyniać się do osłabienia skuteczności i jakości egzekucji. Pośrednio może też osłabić konkurencyjność gospodarki i wpłynąć negatywnie na rynek pracy.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił zażalenie w oparciu o art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.